

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

« ___ » _____ 2018 р.

Голова приймальної комісії

_____ І. С. Бондар

ПРОГРАМА
для проведення фахових випробувань
при вступі на навчання
на 2 курс на спеціальність 034 «Культурологія»
за програмою освітнього рівня «Бакалавр»
на основі раніше здобутих освітніх (освітньо-кваліфікаційних) рівнів
інших спеціальностей

2018

Укладачі:

Петрова І.В. доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності;

Ткач М.М., кандидат історичних наук, професор кафедри культурно-дозвілєвої діяльності;

Федотова О.О., доктор історичних наук, професор кафедри культурно-дозвілєвої діяльності.

Пояснювальна записка

Відповідно до Правил прийому до Київського національного університету культури і мистецтв у 2018 р. для вступу на навчання на 2 курс на спеціальність 034 «Культурологія» для здобуття освітнього рівня «Бакалавр» визначено екзамен з фаху. Фаховий іспит є формою вступного випробування на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня за іншою спеціальністю.

Конкурсний відбір для здобуття ступенів вищої освіти здійснюється за результатами фахових вступних випробувань: для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра (на другий курс (з нормативним строком навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня або освітнього ступеню, здобутого за іншою спеціальністю, з урахуванням середнього балу диплома про здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень.

Перелік показників конкурсного відбору, строки та порядок проведення фахових випробувань визначаються правилами прийому до Київського національного університету культури і мистецтв.

При прийомі на навчання за скороченими термінами підготовки бакалавра конкурсний відбір здійснюється за результатами фахового випробування (усно), яке оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Мета фахового випробування є перевірка професійної підготовки абітурієнтів до навчання згідно із засвоєною їм освітньо-професійною програмою освітньо-кваліфікаційного рівня або освітнього ступеню, здобутого за іншою спеціальністю.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра за спеціальністю 034 «Культурологія» абітурієнти повинні мати повну середню і спеціальну освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навиками в галузі професійних наук.

Характеристика змісту програми. Програма до фахового випробування має синтетичний характер та інтегрує знання відповідно до таких розділів професійних знань:

1. Культурологія
2. Історія української культури
3. Історія зарубіжної культури
4. Державна політика у галузі культури
5. Анімаційно-ігрові технології дозвілля
6. Організація та постановка культурно-дозвіллевих програм

Програма охоплює коло питань, що характеризують вимоги до знань і вмінь особи, яка бажає навчатись у КНУКіМ з метою здобуття освітнього рівня «Бакалавр».

Критерії оцінювання

Фахове випробування відбувається у формі усної відповіді на три теоретичні питання, що зазначені в екзаменаційному білеті. Питання білету розроблені відповідно до програми фахового випробування і оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальний прохідний бал фахового випробування – 124.

Структура оцінки та порядок оцінювання

Кількість балів	Традиційна оцінка	Порядок оцінювання результатів фахового випробування
175-200	«Відмінно»	<p>Виставляється абітурієнту, якщо його відповідь повна, обґрунтована й свідчить про засвоєння основного матеріалу курсу.</p> <p>Зокрема, абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильно відповів на теоретичні питання та розкрив зміст основних понять; - сформулював і виклав матеріал із застосуванням професійної термінології; - продемонстрував вміння й навички аналізу представленої інформації.
145-174	«Добре»	<p>Виставляється абітурієнту, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - його відповідь ґрунтовна, правильна, свідчить про засвоєння основного матеріалу

		курсу та відповідає раніше перерахованим вимогам, проте, основний матеріал і висновки викладено не зовсім чітко.
124-144	«Задовільно»	Виставляється абітурієнту, якщо: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь правильна, матеріал, в основному, засвоєно, але не чітко визначено поняття і закономірності з теоретичних питань; - матеріал викладено непослідовно, із порушенням взаємозв'язків; - допущено окремі помилки у відповіді, які усунуто під керівництвом викладача.
100-123	«Незадовільно»	Виставляється абітурієнту, який: <ul style="list-style-type: none"> - не знає основного матеріалу, відповіді на теоретичні питання неправильні, не розкрито основного змісту питання; - відмовився відповідати на питання білету.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

Культурологія як наука

Культурологія як інтегративна дисципліна. Напрями дослідження теоретичної, історичної й практичної культурології. Загальні (емпіричні, теоретичні, емпірично-теоретичні) та специфічні методи культурологічного дослідження (порівняльно-історичний, крос-культурний, аксіологічний, структурний, синергетичний, герменевтичний тощо).

Сутність культури

Культура як основа і необхідність соціального розвитку. Поняття "природа" та "культура". Культура як спосіб людського буття. Сучасні концепції інтерпретації культури. Функції культури. Поняття суб'єкт і об'єкт в культурі. Види і форми культури.

Типологія культури як метод наукового дослідження. Морфологічна типологія культури: еволюціоністська (матеріальна; духовна); за рівнем соціальної спільності людей (світова; локальна; національна; етнічна; регіональна); соціокультурна (елітарна; масова; народна); залежно від місця в культурному просторі соціуму (домінуюча культура; субкультура; контркультура); за формами світогляду (Західна, Східна).

Релігія як феномен культури

Концепції сутності релігії: філософська, соціологічна, психологічна. Феномен віри. Структура релігії: релігійна свідомість; релігійні почуття; релігійний культ; релігійні організації. Типи релігій. Основні риси пізніх національних релігій. Світові релігії. Функції релігії.

Мораль в соціокультурному вимірі

Джерело й умова морального становлення особи в культурі. Моральний імператив. Моральні протиріччя і моральна воля. Універсальність егоїзму і двозначність альтруїзму. Мораль як самокоштовна, самодостатня, не виведена з позанеморальних основ і цінностей сутність.

Художня культура

Сутність і структура художньої культури. Процес художньої творчості. Художній образ. Основні види мистецтва. Літературні жанри. Виразальні засоби архітектури. Види скульптури. Виразальні засоби живопису. Різновиди графіки. Декоративне мистецтво. Музика. Танець, Театр. Кіно. Функції мистецтва.

Рекомендований перелік літератури

1. Безвершук Ж., Щербакова О. Культурологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: навч. посіб. – К.: Знання, 2012. – 326 с.
2. Гарсія Канкліні Н. Уявлена глобалізація. – Львів: Видаництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2016. – 256с.
3. Гатальська С. Філософія культури. – К.: Либідь, 2005.
4. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. – К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. – 287 с.
5. Івашина О. Загальна теорія культури. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. - 215 с.
6. Культурні цінності Європи / За ред. Ганса Йоаса і Клауса Вігандта. – Пер. з нім. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014. – 552 с.
7. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Кол. Авторів; за ред. А.Є.Конверського. – Х.: Фоліо, 2013. – 863 с.
8. Матвєєва Л. Культурологія: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2005. – 512 с.
9. Теория культуры: Учебное пособие / под ред. С.Н.Иконниковой, В.П.Большакова. – СПб.: Питер, 2008; - 592 с.
10. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2004. – 536 с.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Первісна культура на території України

Найдавніші сліди людських поселень на території сучасних українських земель. Еволюція матеріальної культури первісного суспільства. Трипільська культура та її характерні ознаки. Культура скіфів і сарматів. Перші міста на території України – Ольвія, Херсонес, Теодосія, Пантікапей як центри торгівлі і культури, їх вплив на культуру слов'ян. Культура східних слов'ян.

Слов'яни на теренах Європи з I тис. н.е. «Повість временних літ» про культуру й звичаї східних слов'ян.

Культура Київської Русі (IX-XII ст.)

Київська Русь у процесі взаємовпливу культур Сходу і Заходу. Візантійське християнство та його вплив на освіту, літературу та інші складові культури. Видатні правителі: Володимир Великий, Ярослав Мудрий. Перекладна, оригінальна і сакральна література, усна та музична народна творчість, церковно-релігійний обряд.

Культура Галицько-Волинського князівства (XII – перша половина XIV ст.)

Феодална роздробленість на Русі. Розвиток культури Галицького князівства. Данило Галицький як найвидатніша постать історії і культури Південно-Західної Русі першої половини XIII ст. Київський літопис, Галицько-Волинський літопис.

Розвиток української культури у литовсько-польську добу (друга половина XIV – перша половина XVI ст.)

Мова як засіб консолідації українського етносу. Формування Великого князівства Литовського та його володіння українськими етнічними землями. Школи при монастирях і церквах. Поширення писемності і освіти. Перекладна і оригінальна література.

Національно культурне піднесення (друга половина XVI – перша половина XVII ст.)

Острозька греко-слов'янсько-латинська школа та князь Костянтин Острозький. Братства та їх роль в історії української культури. Педагогічна, літературно-філософська, видавнича діяльність. Києво-Могилянська колегія та київський митрополит Петро Могила. Книгодрукування. Друкарні Івана Федорова у Львові і Острозі.

Українська культура козацько-гетьманської доби (друга половина XVII – XVIII ст.)

Стан української культури в нових умовах державності. Козацькі літописи про культуру життя та побут українського козацтва. Козацька народно-побутова культура. Освітній рух за часів козацтва. Дума як окремий жанр пісенної творчості українського народу. Усна та пісенна народна творчість доби козаччини.

Розвиток української національної культури XIX ст.

Українське національне відродження: поняття та періодизація. Освіта, література, музика, театр у системі національно-культурного відродження. І. Котляревський – основоположник народно-побутової української мови. Романтизм як загальноєвропейське явище в мистецтві і культурі України.

Українська культура на межі XIX-XX ст.

Колоніальна політика Російської та Австро-Угорської імперій. Митрополит Андрій Шептицький, його благодійницька діяльність. Наукове товариство ім. Шевченка – НТШ у Львові. М. Грушевський – керівник історико-філософської секції та голова НТШ. Плеяда видатних істориків кінця XIX – початку XX ст.

Відродження української культури в роки визвольних змагань (1917-1920 рр.)

Культурний, освітній, громадський рух в Україні доби Центральної Ради. Встановлення влади гетьмана Павла Скоропадського, його особистий внесок у розвиток української культури. Освіта, наука, мистецтво в Україні періоду Гетьманату. Реформа освіти. Створення Національного архіву. Заснування Української Академії наук, Української Академії мистецтв, Українського історичного музею. Новий етап розвитку українського театру.

Українська культура у міжвоєнний період (20-30-ті рр. XX ст.)

Політика «українізації» 1920-х рр. Суспільно-політичне і культурне життя за радянської влади в Україні. Українізація преси, театрів, початкової, середньої і вищої освіти. Розвиток української науки. Культурне життя у західноукраїнських землях. Культурні зв'язки з Радянською Україною.

Українська культура в роки Другої світової війни і повоєнної відбудови (1939 – 50-ті рр. XX ст.)

Початок Другої світової війни. Утворення їх координаційного органу – Українського Центрального Комітету (УЦК). УЦК, його соціально-культурна діяльність. Відкриття українських шкіл, гімназій. Культурна діяльність української інтелігенції на окупованих територіях України (А. Любченко, А. Гак, Т. Осьмачко, І. Багрянний та ін.). Культура як інструмент ідеологічного маніпулювання. Культ Леніна-Сталіна, культурна політика «масовізма».

Українська культура у 60-80-х рр. XX ст.

Політична культура епохи М. Хрущова. «Відлига» в культурному житті 1960-х рр., її наслідки для України. Провідна роль України в галузях науки в СРСР. Творчість шістдесятників. Активізація наукової та мистецької діяльності інтелігенції. Нове покоління українських письменників, поетів, критиків. Формування дисидентського руху творчої інтелігенції як руху національного опору тоталітарному режимові. Український кінематограф 1960-х рр. Київська кіностудія ім. О. Довженка. Живопис, портретний живопис, графіка, скульптура періоду 60-80-х рр. XX ст.

Розвиток культури незалежної України

Відродження суспільно-політичної думки, формування нових громадських організацій наприкінці 80-х рр. – початку 90-х рр. ХХ ст.

Проголошення незалежності України. Розвиток української науки та освіти. Національна академія наук України. Культура української діаспори у світі як складова частина української культури.

Рекомендований перелік літератури

1. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
2. Історія світової та української культури : Підручник / В. А. Гречко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера, 2002. – 463 с.
3. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
4. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Павленко С.Ф. Джерела з історії культури України: Навч. посібник. Ч. 1. / С. Ф. Павленко, М. Г. Щербак, Ю. М. Сорока, Ю. В. Булгаков. – К.: Логос, 2017. – 147 с.
6. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
7. Українська і зарубіжна культура. Навч. посібник / Під. заг. ред. К. В. Заблоцької. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. – 372 с.
8. Українська культура : Історія і сучасність : Навч. посібник / С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін. – Львів : Світ, 1994. – 455 с.
9. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущкий. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
10. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2011. – 264 с.

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ КУЛЬТУРИ»

Культура первісного суспільства

Особливості первісної культури. Перехід від привласнюючого до відтворюючого господарювання. Культура мідно-бронзової та залізної доби (кімерійці, скіфи, сармати). Тотемізм, фетишизм, анімізм – типи світогляду та взаємодії з навколишнім світом. Міфологічна свідомість як система духовного освоєння світу. Зародження та розвиток первісного мистецтва, його зв'язок з практичною діяльністю людини.

Культура Стародавнього Ірану

Культура Месопотамії. Особливості культури та основні здобутки шумерів. Вавилонська культура, її генетичний зв'язок із шумеро-аккадською цивілізацією, найголовніші досягнення. Правління шостого царя Вавилону –

Хаммурапі, при якому був створений перший в історії збірник законів, який історики назвали «Кодексом Хаммурапі».

Культура Стародавнього Єгипту

Періодизація Стародавнього Єгипту. Розвиток писемності. Поява перших шкіл в Стародавньому Єгипті. Розвиток мистецтв. Своєрідність світосприйняття, система вірувань стародавніх єгиптян. Досягнення в галузі науки і техніки. Культурні пам'ятки. Місце культури Стародавнього Єгипту у розвитку європейської та світової цивілізації.

Культура Стародавньої Індії

Особливості культури стародавньої Індії. Періодизація. Література стародавньої Індії. Виникнення релігії в стародавній Індії. Міфологічні уявлення стародавньої Індії. Виникнення буддизму, основоположником якого є Сіддхартха Гаутама, якого в Індії прозвали Буддою. Культові споруди стародавньої Індії: релікварії, ступи, стамбхи, чайті. Види театрального мистецтва – пантоміма.

Китайська Стародавня культура

Особливості культури Стародавнього Китаю. Основні періоди в історії Стародавнього Китаю. Релігія Стародавнього Китаю. Міфологічні уявлення. Наукові досягнення. Ієрогліфічна писемність. Початок виробництва в Стародавньому Китаї паперу. Розвиток літератури. Розвиток декоративно-прикладного мистецтва. Будівництво Великої Китайської стіни.

Культура Стародавньої Греції

Витоки та хронологічні межі культури Стародавньої Греції. Поняття «античність». Основні етапи розвитку і здобутки архаїчного, класичного та елліністичного періодів. Існування критської, або минойської, культури, яку відкрив англійський археолог Артур Еванс. Будівництво перших палаців на острові Крит, піднесення минойської культури. Міфологічні уявлення в Стародавньої Греції. Побудова в місті Олімпії грандіозного храму Зевса. Походження давньогрецького театру.

Культура Стародавнього Риму

Культура Стародавнього Риму. Розвиток етрусської цивілізації. Створення знаменитої бронзової Капітолійської вовчиці – шедевра етрусської скульптури. Роль античності у розвитку європейської культури. Особливості державного устрою та світосприйняття римлян. Система виховання й освіти у Стародавньому Римі. Римське право. Міфологічні уявлення в Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавнього Риму. Римський форум. Виникнення театрального мистецтва в Римі.

Візанійська культура

Візантійська культура та її специфіка. Основні періоди історії та культурного розвитку Візантії. Християнство як світоглядна основа культури Візантії. Досягнення наукової думки у Візантії. Система освіти. Розвиток вищої школи. Кодекс Юстиніана.

Особливості культури західноєвропейського Середньовіччя

Релігія як визначальний чинник всіх сфер духовного життя суспільства. Духовні надбання доби Середньовіччя. Західноєвропейські здобутки в галузі науки. Шкільна та університетська освіта. Виникнення навчальних закладів. Романський та готичний стилі як етапи розвитку європейської культури Середньовіччя. Мистецтво в системі релігійного культу та світському житті. Рицарська культура. Народна карнавальна культура, її характерні особливості.

Історичні передумови становлення культури Відродження

Культура Відродження періодизація та основні ознаки. Ідеї гуманізму, їх розвиток і вияв у різних сферах життя. Мистецтво доби Відродження. Відомі представники живопису, літератури, музики. Суперечливий характер культури Відродження та причини її кризи.

Становлення культури Нового часу

Культура Нового часу. Її зв'язки із культурою Ренесансу. Раціоналізм як світоглядний принцип і визначальна риса культури Нового часу. Провідна роль науки у суспільстві. Характерні риси художньої культури західноєвропейського бароко. Реформація у культурі Нового часу. Політичний, промисловий та економічний розвиток. Релігійні наслідки Реформації в Англії. Наукові досягнення культури XVII ст. Століття театру. Бароко як відображення епохи XVII ст. Класицизм художній метод та естетична теорія, характерні для європейського мистецтва XVII-XVIII ст.

Особливості розвитку культури доби Просвітництва

Історична своєрідність культури Просвітництва: культ розуму, процеси секуляризації, науково-технічний прогрес, розвиток матеріалістичних поглядів, антифеодальна ідеологія. Видатні постаті в мистецтві Просвітництва. Значення німецької класичної філософії у розвитку духовної культури. Романтизм у культурі XIX ст.

Європейська культура XIX ст. – початку XX ст.

Історичні умови розвитку та особливості культури XIX ст. Промисловий переворот, технічні винаходи та наукові відкриття. Система освіти у XIX ст. Розвиток літератури, мистецтва, живопису, архітектури. Виникнення кіноматографу.

Формування принципів розвитку масової культури. Особливості художньої культури кінця XIX – початку XX ст. Художні напрями в європейському мистецтві як відображення духовних пошуків доби. Розвиток

психології, дослідження сфери підсвідомого та вплив цих знань на художню творчість.

Особливості розвитку культури ХХ ст.

Динамізм культурного розвитку ХХ ст. Утвердження наукового типу мислення, нових практик діяльності як наслідок науково-технічної революції. Зв'язок розвитку культури з проблемами людства. Переоцінка духовних цінностей. Проблема гуманізму в культурі ХХ ст. Світова культура як феномен загальнолюдської єдності. Художня культура ХХ ст. Багатоманітність традицій, напрямів, шкіл, стилів у мистецтві. Масова культура в системі духовних цінностей сучасної людини. Її характерні риси.

Рекомендований перелік літератури

1. Безклубенко С.Д. Вступ до культурології. Теоретичне дослідження / С.Д. Безклубенко. – К.: Альтерпрес, 2015. – 508с.
2. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття: енцикл. вид. : у 2 т. / С. Безклубенко // К. : Ін-т культурології АМУ, 2008. – Т. 2 : М-Я. – 239 с.
3. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Підручник / Л.Т. Левчук. – К.: ЦНЛ, 2017. – 400 с.
4. Передерій І.Г. Історія зарубіжної культури: навчальний посібник / І.Г. Передерій. – Полтава: ПолтНТ, 2015. – 330 с.
5. Подзюбан Е. В. Первобытная культура: учебное пособие / Е. В. Подзюбан. – ИЦ НГАУ «Золотой колос», 2016. – 227 с.
6. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури. / Є. Рой. – К.: Логос, 2015. – 386 с.
7. Садохин А. П. История мировой культуры: учебное пособие / А.П. Садохин, Т.Г. Грушевицкая. – Ч. 1, – М.: Директ-Медиа, 2015. – 954 с.
8. Садохин А. П. История мировой культуры: учебное пособие / А. П. Садохин, Т. Г. Грушевицкая. Ч. 2, – М.: Директ-Медиа, 2015.– 767 с.
9. Сіверс В. Історія світової культури [Текст] : навчальний посібник. Ч. 1. / В. Сіверс. – К. : НАКККіМ, 2017. – 204 с.
10. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : підручник для студентів вищ. навч. закл. / М. В. Кордон. – 3-тє вид. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 576 с.

«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ»

Історія теорії і практики культурної політики

Теоретико-правові категорії: «державна політика у галузі культури», «культурна політика», «культурна функція», «культурне будівництво», «культурний простір», «культурна традиція», «діяльність у сфері культури

(культурна діяльність)». Культурна політика як складова загальної державної політики. Історичні етапи формування та реалізації культурної політики. Європейські практики формування культурної політики.

Культурна політика: загальні цілі та принципи

Законодавство як форма життя культурної політики. Гарантування культурних прав громадян. Заклади культури як форма доступу до культурних благ. Інститути громадянського суспільства в реалізації принципів культурної політики. Міжнародне культурне співробітництво як основа зовнішньої культурної політики.

Культурні права та свободи людини як основа культурної політики

Поняття «культурне право», його зміст. Творча різноманітність як необхідна умова реалізації культурних прав. Конституція України як гарант забезпечення культурних прав громадян. Закон України «Про культуру» як основа свободи творчості, збереження, розвитку, пропагування культурної самобутності, доступу до культурних цінностей, культурної спадщини і культурних благ.

Держава як гарант забезпечення культурної політики

Культурна функція держави: поняття, сутність та зміст. Основні завдання культурної функції держави. Державне управління та виконавча влада. Співвідношення законодавчої, виконавчої та управлінської гілок державної влади в Україні. Міністерство культури України: основні завдання та функції. Роль і місце органів місцевого самоврядування у реалізації державної культурної політики у сфері культури.

Соціокультурні інститути в системі забезпечення функціонування культурної політики

Соціокультурні інститути як центри забезпечення та реалізації культурної політики. Мережа базових закладів культури (бібліотеки, музеї, театри, парки, виставкові центри, мистецькі галереї, філармонії, концертні організації, кінотеатри, палаци і будинки культури, клубні заклади, архівні установи, заклади освіти в сфері культури). Засоби масової інформації в системі забезпечення політики в сфері культури, нормативно-правові засади.

Інститути громадянського суспільства в системі реалізації культурної політики

Громадянське суспільство як самоорганізована і саморегульована сфера публічно-правових відносин у державі. Функціональне спрямування інститутів громадянського суспільства. Участь громадськості у реалізації державної політики у сфері культури. Співпраця державних органів та культурно-мистецької громадськості.

Міжнародна політика як принцип культурного співіснування

Міжнародні культурні зв'язки як форма забезпечення державної політики в сфері культури. Основні засади державної політики у сфері розвитку і забезпечення міжнародного культурного співробітництва. Заклади культури, професійні творчі працівники, творчі спілки, громадяни як суб'єкти міжкультурних відносин. Розвиток національної культури за межами України. Українська діаспора, організаційно-правові засади функціонування і діяльності.

Культура як основа Європейського союзу

Нормативно-правові засади формування культурної політики ЄС. Міжнародні організації, їх роль в розбудові європейського культурного простору. Культура в системі формування національного іміджу. Культурна столиця як національний бренд.

Культурна політика країн Європи

Культурна політика європейських країн. Спільне та розбіжне. Ідеологія в системі формування культурної політики. Цілі та пріоритети культурної політики. Демократизація культури як основа культурної розбудови. Культурна політика в контексті відродження національних культурних традицій країн-членів ЄС Центральної та Східної Європи.

Культурна політика країн СНД

Співдружність Незалежних Держав: передумови утворення, цілі, членство. Стратегічні напрямки культурної політики країн СНД: загальні риси і відмінності. Держава як гарант забезпечення культурної політики. Механізми реалізації культурної політики в країнах СНД. Нормативно-правові засади культурної політики. регіональна культурна політики як основа формування позитивного культурного середовища.

Культурна політика в США

Етапи формування та розвитку культурного простору. Основні принципи американської моделі підтримки культури. Незалежні агентства і корпорації Федерального уряду США . Приватні та корпоративні фундації в системі культури. Культурна різноманітність як основа культурного будівництва. Масова культура як продукт культурної індустрії. Глобальний характер масової американської культури.

Культурна політика Канади

Культура як життєво важливий фактор розвитку країни. Особливості культурного будівництва: двомовна традиція, політика мультикультуралізму, протистояння масовій американській культурі, канадська національність в культурі. Культурні агентства в системі формування культурної ідентичності,

культурної різноманітності. Міжнародна діяльність як основа міжкультурної канадського суспільства.

Культурна політика країн Далекого Сходу

Країни Сходу, особливості територіальних, культурних, релігійних традицій. Основні напрями і принципи культурної політики. Національна ідея як основа збереження культурних традицій. Культурні індустрії як засіб забезпечення культурних потреб громадян і туристів. Ідеологія і культура. Поліетнічність в питанні формування єдиного культурного простору. Туризм в культурному розмаїтті країн Далекого Сходу.

Культурна політика країн Близького Сходу

Країни Близького Сходу: територіальна, історико-культурна карта. Релігійні цінності як важлива складова розвитку культури в країнах Близького Сходу. Релігія як засіб інноваційних культурних трендів. Сучасні технологічні формації в системі забезпечення культурних потреб. Культурний туризм як основа популяризації і споживання культурних традицій, індустрій, практик.

Основні тенденції культурної політики XXI ст.

Напрями культурної політики в сучасному світі. Культура і права людини. Принципи культурного розвитку: доступність, демократичність, прозорість, культурне розмаїття.

Рекомендований перелік літератури

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Закон України «Про культуру» від 14 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 2778–VI.
3. Бокова А. Инновационные практики в реализации культурной политики [Електронний ресурс] / А. Бокова. – Режим доступа: <http://www.dareto.ru/analitica>.
4. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : моногр. / О.Р. Копієвська. – К.: НАКККіМ, 2014. – 296 с.
5. Кравченко О.В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : моногр. / О.В.Кравченко. – Х.: ХДАК, 2011. – 288 с.
6. Левцун О. Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації в Україні: аналітична доповідь / О. Левцун, А. Єрмолаєв. – К., 2012. – 163 с.

7. Синецкий С.Б. Культурные трансформации в XXI веке: осмысление перспектив [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.cr-journal.ru/rus/journals>.

«АНИМАЦІЙНО-ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОЗВІЛЛЯ»

Основні напрями сучасної анімації

Напрями сучасної анімації: туристична, готельна, рекреаційна анімація, анімація в діяльності з соціально-незахищеними населення. Функції анімації: адаптаційна, компенсаційна, стабілізуюча, оздоровча, інформаційна, освітня, рекламна. Принципи організації анімаційно-ігрових програм.

Система підготовки аніматорів

Система підготовки спеціалістів-аніматорів в Україні та зарубіжних країнах. Основні напрями підготовки аніматорів. Кадрова політика у сфері дозвілля. Професійні якості сучасного аніматора, його навички і вміння. Професійна майстерність аніматора. Специфіка професійної діяльності аніматора.

Анімаційно-ігрові технології в парках

Садово-паркова анімація, її специфіка. Особливості організації анімаційних програм у парках. Засоби розваг у парках. Сучасні зразки атракціонної техніки.

Анімаційно-ігрові технології в театрах

Залучення глядачів у процес підготовки вистави. Театральна анімація на відкритому сценічному просторі (вуличні театри, театри на майданах). Рухи театральних аніматорів у світі. Завдання театральної анімації (П. Моно). «Театр сонця» (Франція).

Анімаційно-ігрові технології в навчальних закладах

Анімаційно-ігрові технології в навчальних закладах, їх сутність, зміст та завдання. Методика організації анімації в навчальних закладах. Етапи реалізації анімаційно-ігрових програм. Анімаційні об'єднання в навчальних закладах. Використання театралізованих, ігрових, психотерапевтичних засобів в процесі навчання.

Анімаційно-ігрові технології в музеях

Специфіка музейної анімації. Світовий досвід музейної анімації. Шоу-музеї. Анімація як складова музейної екскурсії. Особливості використання прийомів анімації під час екскурсії.

Рекомендований перелік літератури

1. Власова Т. И. Анимационный менеджмент в туризме : учеб. пособие

- для студ. высш. учеб. заведений / Т. И. Власова, А. П. Шарухин, Н. И. Панов. – М. : Изд. центр «Академия», 2010. – 320 с.
2. Ганьшина Г. В. Социально-культурная анимация / Г. В. Ганьшина. – М. : ГБОУ ВПО «МГПИ»; Тамбов : Изд-во ТРОО «Бизнес-Наука-Общество», 2011. – 168 с.
  3. Килимистий С. М. Анімаційні форми дозвілля: історичний аспект / С. М. Килимистий // Проблеми міжнародного туризму : зб. наук. статей. – К. : ПП «ППНВ», 2010. – С. 406–413.
  4. Килимистий С. М. Соціокультурний аналіз анімації в туризмі / С. М. Килимистий // Культура і сучасність : альманах / М-во культури і туризму України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв ; редкол. В. А. Бітаєв [та ін.]. – К. : Міленіум, 2011. – № 1. – С. 142–146.
  5. Килимистий С. М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі / С. М. Килимистий // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. – К.: Міленіум, 2015. – Вип. II (5). – С. 77 – 84.
  6. Килимистий С. М. Рекреаційні аспекти анімації в туризмі / С.М.Килимистий // Культура і сучасність: альманах / М-во культури і туризму України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв; редкол. В.А. Бітаєв [та ін.]. – К.: Міленіум, 2016. – № 2. – С. 110-116.
  7. Приезжева Е. М. Анимационный менеджмент / Е. М. Приезжева. – М. : Сов. спорт, 2007. – 358 с.
  8. Тарасов Л. В. Социокультурная анимация; истоки, традиции, современность / Л. В. Тарасов. – М. : ЦСА «Одухотворение», 2008. – 129 с.
  9. Третьякова Т. Н. Анимационная деятельность в социально-культурном сервисе и туризме: учеб. пособие для вузов / Т. Н. Третьякова. – М.: Изд. центр «Академия», 2008. – 272 с.
  10. Ярошенко Н.Н. Социально-культурная анимация: учеб.пособие / Н.Н.Ярошенко. – М.: МГУКИ, 2005. – 126 с.

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОСТАНОВКА КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВИХ ПРОГРАМ»

Специфіка організації культурно-дозвіллевих програм

Етапи підготовки культурно-дозвіллевих програм. Особливості оформлення культурно-дозвіллевих програми. Загальні вимоги до розробки та реалізації програм.

Класифікація культурно-дозвіллевих програм

Сюжетно-ігрові програми, конкурсно-розважальні програми, фольклорні програми, шоу-програми, спортивно-розважальні програми, інформаційно-

дискусійні програми, профілактично-корекційні програми. Їх функції, завдання та специфіка.

Сценарно-режисерські засади культурно-дозвіллевих програм

Сутність поняття «сценарій» та його характеристика. Драматургія культурно-дозвіллевих програм. Специфічні риси сценарію культурно-дозвіллевих програм. Основні етапи роботи над створенням сценарію культурно-дозвіллевих програм. Роль засобів художньої виразності в постановці культурно-дозвіллевих програм. Монтаж як творчий метод створення культурно-дозвіллевої програми. Театралізація як провідний метод організації сценічного дійства. Гра як необхідна складова постановки культурно-дозвіллевих програм. Специфіка роботи режисера з творчим колективом. Поняття імпровізації та підготовка до неї.

Анатомія та фізіологія мовного і голосового апарату

Дихання і голос. Роль дихання у вихованні мовного голосу. Складові частини дихального апарату. Тенденції розвитку мовного голосу людини. Функції людського голосу. Поняття «голос» та «мовлення». Тембр голосу. Висота голосу. Гнучкість голосу. Поняття «постановка голосу», його сутність і зміст.

Ідейно-тематичний та логічний аналіз тексту в роботі над художнім твором

Значення художнього матеріалу в мистецтві художнього слова. Основні умови вибору репертуару художнього читання. Основні критерії вибору репертуару. Ідейно-тематичний аналіз твору як наступний етап творчої роботи виконавця. Осмислення подій, визначення характеру персонажів, проникнення в почуття і думки автора, визначення основної проблематики, теми та ідеї.

Тренування мовлення у русі

Сценічний рух як основа органічної поведінки ведучого на сцені. Поняття сценічного руху. Психофізичні якості актора: сила, швидкість, спритність, ритмічність. Рух як елемент сценічної дії. Значення понять «баланс», «координація», «інерція» та «напруга» в процесі оволодіння актором пластичної виразності. Сценічна дія як єдиний психофізичний процес. Сценічне мовлення та сценічний рух як зовнішнє вираження внутрішнього стану актора-персонажу. Зв'язок руху з диханням і голосом.

Розвиток гнучкості та рухливості тіла

Пластика як елемент акторської техніки. Специфіка та види пластичної техніки. Поняття «пластичності». Поняття темпу – рух в різних швидкостях. Поняття відчуття часу – розподіл руху в часі. Поняття ритму руху в ритмічних малюнках. Оволодіння навичками поєднання словесної та фізичної дії. Взаємодія роботи мовного та рухового центрів головного мозку.

Набуття навичок мимовільної координації мови і руху в практичній роботі актора.

Особливості мистецтва конференсу

Сутність поняття «конференс». Конференс як один із наймолодших естрадних жанрів. Характеристика мистецтва конференсу. риси сольного конференсу. Характерні особливості парного конференсу. Структура конференсу.

Вимоги до проведення культурно-дозвіллевих програм

Вміння спілкуватися як неодмінна умова живого зв'язку з глядачем. Професійні вимоги до ведучого і конференсьє. Техніка і культура мовлення. Пластична та сценічна виразність. Костюм ведучого. Організаторські здібності. Специфіка складання програми концерту.

Специфіка проведення концертно-ігрових програм

Специфіка оголошення концертних номерів. Складання тексту оголошень в концерті. Створення позитивного образу ведучого. Вихід ведучого на сцену. Виклик виконавця на «біс». Ведення концерту з інформаційною карткою. Використання поезії та прози. Пауза в концерті. Ведення концерту з-за лаштунків. Різні підходи в оголошенні імен артистів-виконавців.

Технологія реалізації дитячих програм

Ведучий в ролі вихователя. Специфіка проведення дитячих ранків. Дитячі дні народження. Дитячі та юнацькі дискотеки. Особливості ведення конкурсно-ігрової програми на дитячому святі. Стиль та манера ведення розважальних програм для молоді.

Специфіка організації корпоративних заходів

Сутність поняття «корпоративна культура». Корпоративне свято як елемент корпоративної культури. Види корпоративних свят. Сценарій корпоративного свята. Методика використання прийомів естрадного конференсу у процесі проведення корпоративного свята. Ведення конкурсно-ігрової програми на корпоративному святі.

Рекомендований перелік літератури

1. Гальперина Т.И. Режиссура культурно-досугових програм в работе менеджера туристкой анимации [текст]: учебно-практическое пособие / Т.И. Гальперина. – М. : Советский спорт, 2008. – 292 с.
2. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник / А.О. Гладишева. – К., 2011. – 240 с.
3. Горянська І.П. Основи сценічної мови: навч.-метод. посіб. / І.П.Горянська. – Ніжин: Лисенко М.М., 2009. – 74 с.

4. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навчальний посібник / За ред. В.В. Різуна. – К. : Атіка, 2008. – 204 с.
5. Калашников В.П. Техніка мовлення: посіб. – хрестоматія для студ. Спец. 6.020203 / В.П. Калашников. – Луганськ: ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2011. – 15 с.
6. Кох И.Э. Основы сценического движения: учебник / И. Э. Кох. – 2-е изд., испр. – Санкт-Петербург; Москва; Краснодар: Планета музыки, 2010. – 509 с.
7. Кукуруза Н.В. Майстерність ведучого: навчальний посібник / Н.В.Кукуруза. – Івано-Франківськ, 2010. – 176 с.
8. Мосейчук С. Б. Режиссура культурно-досугових програм : учеб.-метод. пособие / С.Б. Мосейчук. – Минск: БГУКиИ, 2011. – 99 с.
9. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення: навчальний посібник / О.В. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2010. – 136 с.
10. Розин М.Я. Основы сценического движение: учеб.-метод. пособие / М.Я.Розин. – Харьков: ХГАК, 2004. – 94 с.